

Arbitraż w CETA szansą dla przedsiębiorców

Pod adresem CETA, czyli Kompleksowej Umowy Gospodarczo-Handlowej zawartej pomiędzy Unią Europejską a Kanadą, kieruje się wiele głosów krytyki. Jednym z najmocniej kwestionowanych rozwiązań przewidzianych w CETA jest system rozstrzygania sporów pomiędzy inwestorami a państwami (ISDS – Investor State Dispute Settlement). Mechanizm ten gwarantuje inwestorom możliwości dochodzenia roszczeń bezpośrednio od państwa przed niezależnym sądem arbitrażowym, z pominięciem sądownictwa krajowego.

Sam system rozstrzygania sporów nie jest niczym nowym. Funkcjonuje on już obecnie na podstawie dwustronnych umów o wzajemnym popieraniu inwestycji zawartych pomiędzy państwami. Jedną z takich umów została zawarta pomiędzy Polską a Kanadą i obowiązuje do dziś. CETA przewiduje, że spory arbitrażowe będą prowadzone w oparciu o zasady funkcjonujące od wielu lat.

CETA daje przedsiębiorcom, którzy czują się poszkodowani przez państwo, w którym prowadzą działalność, możliwość złożenia skargi przeciwko temu państwu. CETA nie wyłącza możliwości dochodzenia roszczeń przed sądami krajowymi. ISDS stanowi tylko opcję, z której przedsiębiorcy mogą, lecz nie muszą skorzystać. Wybór sądownictwa arbitrażowego wiąże się natomiast z koniecznością rezygnacji z prawa do wszczęcia postępowania przed innymi sądami.

Podstawowa różnica pomiędzy sądem arbitrażowym a sądem krajowym polega na tym, że w tych pierwszych orzekają specjaliści wybrani przez strony sporu. Arbitrzy nie muszą być prawnikami, co w odczuciu wielu zapewnia bardziej biznesowe podejście do sporu. Kolejną zaletą jest też szybkość rozstrzygnięcia, chociaż

CETA przewiduje dość długi 180-dniowy czas konsultacji, który musi upłynąć zanim wniesienie skargi będzie możliwe. Ponadto, CETA gwarantuje inwestorom możliwość wniesienia apelacji od niekorzystnego wyroku. Spory będą rozstrzygane na gruncie zasad określonych w CETA – zwłaszcza zasady niedyskryminacji i równego traktowania. W CETA przewidziano również wprost możliwość finansowania kosztów postępowania przez osoby trzecie.

Postanowienia CETA dotyczące rozstrzygania sporów w relacji inwestor – państwo wejdą w życie dopiero po ratyfikacji CETA przez wszystkie państwa. Eksperti szacują, że proces ten może potrwać nawet kilka lat. Do tego czasu inwestorzy mogą korzystać z sądów krajowych lub trybunałów arbitrażowych powoływanych na podstawie umów dwustronnych o popieraniu inwestycji.

Tomasz Wlazło -
associate, aplikant
adwokacki w dziale
postępowań sądowych i
arbitrażu w FKA Furtek
Komosa Aleksandrowicz

**FURTEK KOMOSA
ALEKSANDROWICZ**

Masz pytania? Skontaktuj się
kontakt@fka.pl